

ZDRUŽENI NARODI SO NA POBUDO SLOVENIJE 20. MAJ RAZGLASILI ZA SVETOVNI DAN ČEBEL!

dr. Peter Kozmus

Čebelarska zveza Slovenije

Podpredsednik mednarodne čebelarske organizacije APIMONDIA

20. decembra 2017 je Generalna skupščina Združenih narodov v New Yorku, 20. maj razglasila za svetovni dan čebel. S tem se je končal postopek razglasitve, ki se je pričel v letu 2014, ko je predsednik Čebelarske zveze Slovenije g. Boštjan Noč podal idejo za razglasitev. V postopku razglasitve so sodelovale številne institucije, vseskozi pa se je potrjeval rek: *Svetovni dan čebel združuje Slovence in povezuje svet*, ki ga je izrekla državna sekretarka MKGP mag. Tanja Strniša, na predstavitvi ideje leta 2015 v Bruslju.

Vloga čebel

Čebele in ostali oprasevalci so za življenje ljudi izrednega pomena. Od oprasevanja je odvisna kar tretjina pridelane hrane na svetu in čebele imajo med vsemi oprasevalci najpomembnejšo vlogo. Z oprasevanjem oprasevalci med drugim omogočajo kmetijsko proizvodnjo, ki zagotavlja varno preskrbo s hrano, čebele pa poleg tega s svojimi visoko hranljivimi izdelki pomembno prispevajo še k izboljšanju kvalitete prehrane za ljudi.

Širši pomen oprasevanja

Čebele imajo preko oprasevanja pozitivne učinke na celoten ekosistem in z njim povezanim ohranjanjem biotske raznovrstnosti v naravi. Biotska raznovrstnost je ključnega pomena za razvoj in ohranjanje naravnega okolja. Med drugim nam zagotavlja hrano, kisik, čisti vodo in zrak, stabilizira vreme in podnebje ter pomaga pri sposobnosti prilagajanja na spremembe. Čebele so poleg tega tudi dober bioindikator razmer v okolju. Preko opazovanja njihovega razvoja in zdravstvenega stanja lahko ocenjujemo, kdaj se v določenem okolju nekaj dogaja in kdaj je potrebno ukrepati. Če na opozorila ne reagiramo pravočasno, so lahko kasnejše posledice še večje.

Ogroženost čebel

V zadnjem obdobju so, predvsem na območjih z intenzivnim kmetijstvom, čebele in ostali oprasevalci vse bolj ogroženi. Njihov življenjski prostor se spreminja in krči, s tem pa so razmere za njihovo življenje in razvoj vse slabše. Medovitih površin, je zaradi vse večjih površin monokultur in spremenjene ter intenzivnejše tehnologije pridelave travinja vse manj in še te nudijo čebelam potrebno hrano le v krajših obdobjih in zmanjšani pestrosti kot nekoč.

Teh in ostalih dejstev se ljudje premalo zavedamo in to je eden izmed glavnih razlogov, da potrebujemo svetovni dan čebel.

Zakaj 20 maj?

20. maj smo predlagali, ker je to dan, ko se je rodil Anton Janša (1734-1773), ki je poznan kot začetnik modernega čebelarstva in eden takratnih najboljših poznavalcev čebel. Bil je prvi učitelj modernega čebelarstva na svetu, saj ga je že cesarica Marija Terezija imenovala za stalnega učitelja čebelarstva na novi čebelarski šoli na Dunaju. Njegovo delo in življenje je opisano v mnogih čebelarskih knjigah, med drugim tudi v knjigi *Svetovna zgodovina čebelarjenja*, ki je bila izdana v letu 1999.

Od ideje do razglasitve

Od ideje do razglasitve je preteklo več kot 3 leta. Vsi, ki smo sodelovali v postopku za razglasitev, se na začetku nismo zavedali, da bo celotna procedura tako zahtevna in dolgotrajna. Tako so bili od ideje do razglasitve opravljeni številni koraki, dogodki, sestanki, obiski ... ki so skupaj pripomogli h končnemu cilju. Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano (MKGP) je imelo v celotni proceduri številne aktivnosti, za namen promocije pobude pa so izdelali tudi paviljon Čebelji svet, ki je na raznih dogodkih, predvsem v tujini navduševal številne obiskovalce. Glavni koraki, oziroma mejniki, v postopku od začetka do končne razglasitve so bili:

- 14. 9. 2014 Predsednik ČZS je podal pobudo za razglasitev svetovnega dne čebel.
- 26. 9. 2014 Podporo ideji je izrazil minister MKGP mag. Dejan Židan.
- 6. 10. 2014 Idejo podpre predsednik RS Borut Pahor.
- 25. 2. 2015 Idejo podpre Državni Svet RS.
- 3.12. 2015 – 8. 4. 2016 Predsednik ČZS, s sodelavci obiše vsa čebelarstva po Sloveniji.
- 2. 4. 2015 Vlada RS, na pobudo MKGP, sprejme pobudo in imenuje medresorsko delovno skupino za izpeljavo celotnega postopka.
- 16. 4. 2015 Predstavitev pobude ministrom Sveta EU za kmetijstvo in ribištvo.
- 10. 6. 2015 Predstavitev pobude generalnemu direktorji Organizaciji združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) g. Joséju Grazianu da Silva in predsedujočim državam regionalnih skupin FAO.
- 15. 9. 2015 Na 44. mednarodnem čebelarskem kongresu, Daejeon, Južna Koreja pobudo podpre največja čebelarstva organizacija APIMONDIA.
- 30. 9. 2016 Predstavitev pobude na Odboru za kmetijstvo Organizacije združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO), Rim (1. korak formalnega postopka v okviru FAO).
- 9. 12. 2016 Predstavitev pobude na Svetu Organizacije združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO), Rim, Italija (2. korak formalnega postopka v okviru FAO).
- 7. 7. 2017 Podpora FAO organizacije na ministrski konferenci
- 20. 12. 2017 Združeni narodi v New Yorku 20. maj razglasijo za svetovni dan čebel.**

Dodatne informacije o SDČ, izvedenih dogodkih, pomembnih mejnikih ter razni elektronski materiali so dosegljivi na spletni strani: www.worldbeeday.org/si

Praznovanje 1. svetovnega dneva čebel

ČZS se na prvo praznovanje SDČ pripravlja zelo zavzeto. Glavni dogodki bodo potekali ob sodelovanju z MKGP, občino Žirovnico in občino Ivančna gorica. Glavni dogodki bodo:

Datum	Prireditvev	Kraj
18. 5. 2018	Svetovna čebelarstva konferenca z naslovom: <i>Globalni izzivi v čebelarstvu.</i>	Žirovnica
18. 5. 2018	Otvoritev spominskega obeležja kranjski čebeli v Višnji Gori	Ivančna Gorica
19. 5. 2018	Ministrska konferenca o čebelah in oprasovalcih	Brdo pri Kranju
20. 5. 2018	1. praznovanje svetovnega dne čebel	Žirovnica

Poleg zgoraj naštetih dogodkov se bodo po Sloveniji v okviru praznovanja svetovnega dne čebel skozi celoten mesec maj vrstili številni dogodki. Seznam vseh dogodkov bo dosegljiv na spletni strani ČZS (www.czcs.si). Glavni namen dogodkov bo ozaveščanje ljudi o pomenu čebel in ostalih oprasovalcev za naš obstoj. Moramo se zavedati, da z razglasitvijo SDČ za čebele in ostale oprasovalce še nismo naredili veliko in da nas glavno delo za ohranitev čebel in ostalih oprasovalcev čaka, da ga opravimo sedaj. SDČ

je v tej smeri odlična priložnost, ki jo moramo izkoristiti. Tu se čebelarji in naravovarstveniki obračamo na vse ljudi, da nam po svojih zmožnostih pomagajo izboljšati pogoje za preživetje čebel in s tem tudi za preživetje ljudi. Tu niso potrebni veliki koraki, ampak šteje prav vsak, ki zagotavlja čebelam lažji obstoj.

Kaj lahko naredimo za boljše preživetje čebel:

- Sajenje avtohtonih medovitih rastlin (seznam rastlin je dosegljiv na spletni strani ČZS)
- V okrasne namene (na balkonih in drugih zunanjih prostorih) uporabljamo medovite cvetlice.
- Ohranjanje starih travnikov z večjo pestrostjo rastlin.
- Setev travnikov z medonosnimi rastlinami.
- Košnja cvetočih rastlin po cvetenju.
- Nakup medu in ostalih čebeljih pridelkov pri najbližjem čebelarju.
- Moralna podpora čebelarjem.
- Odstop primerne kmetijske lokacije za začasno ali trajno namestitev čebel.
- Zmanjšana uporaba čebelam škodljivih pesticidov.
- Mulčenje cvetočih rastlin v sadovnjakih in vinogradih pred škropljenjem s pesticidi.

Zgoraj naštetе možnosti niso primerne za vsakogar, kljub temu pa verjamem, da lahko med njimi vsakdo najde kakšno idejo kaj lahko v prihodnje stori, da bodo čebele lažje preživele. Če bomo ideje našli in jih potem tudi uresničili bo svetovni dan čebel dosegel svoj namen.